

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเนื้อหาเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยทางผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์
6. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่นำมาใช้ศึกษา ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสาร ได้แก่ งบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 287 แห่ง เปรียบเทียบกับหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่ใช้ประโยชน์จากงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบล ประกอบด้วย นักวิชาการ บุคลากรสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน บุคลากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น บุคลากรของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังและผู้บริหารของเทศบาลตำบล

ส่วนที่ 3 การสอบถามความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน และแม่ฮ่องสอน จำนวน 1,991,166 คน (ที่มา : ข้อมูล ณ เดือนกันยายน พ.ศ.2553 อ้างอิงจากข้อมูลส่วนวิจัยและพัฒนาระบบรูปแบบและโครงสร้าง สำนักพัฒนาระบบรูปแบบและโครงสร้าง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. กลุ่มตัวอย่างการวิเคราะห์เอกสาร ประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน แบ่งเป็น เทศบาลตำบลขนาดใหญ่ จำนวน 8 งบ เทศบาลตำบลขนาดกลาง จำนวน 8 งบ และเทศบาลตำบลขนาดเล็ก จำนวน 8 งบ รวมจำนวน 24 งบ และหลักการและนโยบายบัญญัติสำหรับหน่วยงานภาครัฐ

2. กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย นักวิชาการ บุคลากร สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน บุคลากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น บุคลากรของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังและผู้บริหารของเทศบาลตำบล โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน

3. ประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อน (0.05)

(ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%)

เมื่อทำการหาจำนวนขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน (N) มีจำนวน 1,989,226 คน โดยสุ่มตัวอย่าง (n) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้นำชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานเงินของเทศบาลตำบล ที่อาศัยในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ จำนวน 3 เครื่องมือ ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหลักฐาน ได้แก่ งบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 8 แห่ง และหลักการและนโยบายบัญญัติสำหรับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อนำมาเปรียบเทียบหาความเหมือนและความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการจัดเตรียมแบบคำถามเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล 1 ชุด ซึ่งเป็นการกำหนดเฉพาะหัวข้อและแนวทางในการสัมภาษณ์โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบเจาะลึกเพื่อให้ได้รับความคิดเห็นจากผู้ถูกสัมภาษณ์อย่างละเอียดและลึกซึ้งประกอบด้วย

คำถามที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำข้อมูลในงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลไปใช้ประโยชน์ และปัญหาอุปสรรคจากการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

คำถามที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอ และความต้องการข้อมูลในงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลเพิ่มเติมจากปัจจุบันที่มีอยู่

คำถามที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

โดยสัมภาษณ์จาก นักวิชาการ บุคลากรสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน บุคลากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น บุคลากรของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังและผู้บริหารของเทศบาลตำบล โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน จากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่

1. คณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. สำนักงานคลังเขต 5
4. สำนักงานคลังจังหวัดลำปาง
5. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
6. กองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล
7. สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 9
8. กลุ่มงานนโยบายและมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ กรมบัญชีกลาง
9. เทศบาลตำบล

3. แบบสอบถามความคิดเห็น เรื่อง การศึกษาเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยคำถามในแบบสอบถามจัดทำจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์เอกสาร โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามถึงรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะของผู้ตอบ

แบบสอบถาม และจังหวัดที่พำนักอาศัย โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเนื้อหาของข้อมูลในหมายเหตุ ประกอบงบแสดงฐานะการเงิน โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของความถี่ของข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบแสดงฐานะการเงิน เป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดคะแนนในแต่ละระดับดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าความต้องการและระดับคะแนน

ระดับความต้องการ	ระดับคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้แปลระดับความต้องการ โดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดช่วง (Interval scale) ในการวัดเท่ากับดังนี้

ตารางที่ 3 ระดับการแปลค่าความต้องการ

ระดับความต้องการ	ระดับคะแนน
มีความต้องการมากที่สุด	4.51 – 5.00
มีความต้องการมาก	3.51 – 4.50
มีความต้องการปานกลาง	2.51 – 3.50
มีความต้องการน้อย	1.50 – 2.50
มีความต้องการน้อยที่สุด	1.01 – 1.50

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่สร้างขึ้น จะนำไปตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน แล้วคำนวณดัชนี ความสอดคล้องภายในโดย (Index Objective Congruency) IOC โดยเลือกค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 และปรับแก้ไขให้เหมาะสมและถูกต้องตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2. การตรวจสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่สร้างขึ้น จะนำไปตรวจสอบหาความเที่ยงตรงโดยส่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

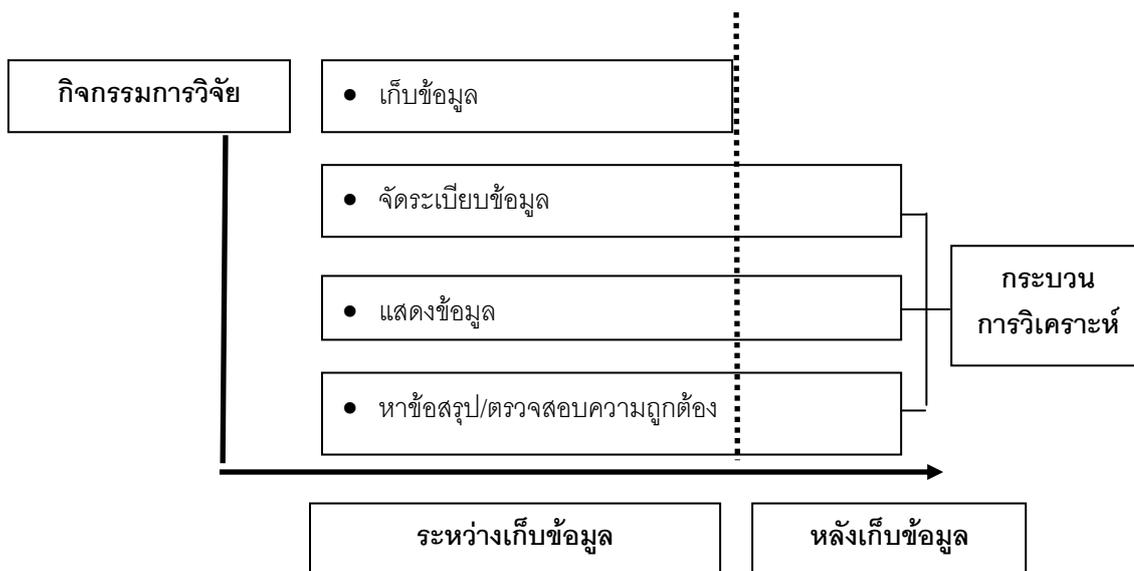
การเก็บและรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจาก

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) คือ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งบงบแสดงฐานะการเงินและข้อมูลจากแบบสอบถาม
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) คือ บงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ข้อมูลที่รวบรวมจากการค้นคว้าในหนังสือ งานวิจัยเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการคิดและวิเคราะห์ ตลอดจนนำมาเป็นแนวทางในการหาข้อเสนอนั้น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งบงบแสดงฐานะการเงินใช้การวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Miles and Huberman ซึ่งประกอบด้วย การจัดระเบียบข้อมูล การแสดงข้อมูล และการสรุป/ตีความ

ภาพที่ 7 การวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Miles and Huberman

ที่มา : ปรับปรุงจาก Miles and Huberman, 1994, p.10

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพรรณนา สำหรับอธิบายตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ค่าความถี่ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) ตามลักษณะตัวแปร

2. การประมวลผลข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the social Science) โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม หลังจากดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2.2 บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสในแบบบันทึกข้อมูล และเครื่องคอมพิวเตอร์ตามลำดับ

2.3 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

2.4 ประมวลผลข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการศึกษากการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบนกับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เพื่อนำเสนอเนื้อหาของข้อมูลสำหรับการเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย

2.1 สภาพปัจจุบันของการเปิดเผยข้อมูลประกอบงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน

2.2 ปัญหาและอุปสรรคของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำข้อมูลประกอบงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลไปใช้ประโยชน์

2.3 เนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อนำเสนอเนื้อหาของข้อมูลสำหรับการเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน จากแบบสอบถามความต้องการเนื้อหาของข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบแสดงฐานะการเงินของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน